

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 82/19
Λουξεμβούργο, 26 Ιουνίου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-723/17
Lies Craeynest κ.λπ. κατά Brussels Hoofdstedelijk Gewest κ.λπ.

Τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια να ελέγχουν την επιλογή της τοποθεσίας των σταθμών μέτρησης της ποιότητας του αέρα και να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο έναντι της οικείας εθνικής αρχής

Για την εκτίμηση της συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές πρέπει να λαμβάνεται χωριστά υπόψη το επίπεδο ρύπανσης σε κάθε σημείο δειγματοληψίας

Πολλοί κάτοικοι της Περιφέρειας Βρυξελλών-Πρωτευούσης (Βέλγιο), καθώς και η οργάνωση ClientEarth για την προστασία του περιβάλλοντος, αντιδρούν, ενώπιον του ολλανδόφωνου πρωτοδικείου Βρυξελλών, με την Περιφέρεια Βρυξελλών-Πρωτευούσης και το Ινστιτούτο Βρυξελλών για την περιβαλλοντική διαχείριση ως προς το ζήτημα αν το σχέδιο για την ποιότητα του αέρα που έχει εκπονηθεί για τη ζώνη των Βρυξελλών μπορεί να θεωρηθεί επαρκές.

Το ολλανδόφωνο πρωτοδικείο Βρυξελλών υπέβαλε στο πλαίσιο αυτό αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο σχετικά με την ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, και ειδικότερα της οδηγίας για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και για καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη ¹. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, πρώτον, σε ποιο βαθμό δύνανται τα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν τη χωροθέτηση των σημείων δειγματοληψίας (σταθμών μέτρησης) και, δεύτερον, αν είναι δυνατόν να καθοριστεί μία μέση τιμή, με βάση τα αποτελέσματα διαφορετικών σταθμών μέτρησης, για την εκτίμηση της συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο διαπιστώνει καταρχάς ότι η οδηγία προβλέπει λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τη χρήση και τη χωροθέτηση των σημείων δειγματοληψίας που καθιστούν εφικτή τη μέτρηση της ποιότητας του αέρα στις ζώνες και τους οικισμούς που βρίσκονται στο έδαφος κάθε κράτους μέλους.

Κατά το Δικαστήριο, ορισμένοι από αυτούς τους κανόνες προβλέπουν σαφείς, ακριβείς και ανεπιφύλακτες υποχρεώσεις δυνάμενες να προβληθούν από τους ιδιώτες κατά του κράτους. Αυτό ισχύει, ειδικότερα, για την υποχρέωση εγκατάστασης σημείων δειγματοληψίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη ρύπανση των πλέον μολυσμένων περιοχών, ή ακόμη για την υποχρέωση εγκατάστασης τουλάχιστον του κατώτατου απαιτούμενου αριθμού σημείων δειγματοληψίας. Εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν τη συμμόρφωση με τις εν λόγω υποχρεώσεις.

Το Δικαστήριο αναγνωρίζει μεν ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές διαθέτουν διακριτική ευχέρεια κατά τον καθορισμό της συγκεκριμένης τοποθεσίας των σημείων δειγματοληψίας, υπογραμμίζει ωστόσο ότι η άσκηση της εν λόγω διακριτικής ευχέρειας δεν εκφεύγει του δικαστικού ελέγχου.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η χωροθέτηση των σημείων δειγματοληψίας βρίσκεται στο επίκεντρο του συστήματος εκτίμησης και βελτίωσης της ποιότητας του αέρα, ιδίως όταν το επίπεδο της ρύπανσης υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο ανώτατο όριο. Επομένως, εάν τα σημεία δειγματοληψίας σε μια δεδομένη ζώνη ή οικισμό δεν εγκαθίσταντο σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει η οδηγία, θα υπονομευόταν ο ίδιος ο σκοπός της οδηγίας αυτής.

¹ Οδηγία 2008/50/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη (ΕΕ 2008, L 152, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2015/1480 της Επιτροπής, της 28ης Αυγούστου 2015 (ΕΕ 2015, L 226, σ. 4).

Κατά συνέπεια, εναπόκειται στις αρμόδιες εθνικές αρχές να επιλέγουν την τοποθεσία των σημείων δειγματοληψίας κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος να μη γίνονται αντιληπτές οι υπερβάσεις των οριακών τιμών. Στο πλαίσιο αυτό, οι εν λόγω αρχές οφείλουν να βασίζονται στις αποφάσεις τους σε αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα και να καταρτίζουν έγγραφα προς πλήρη τεκμηρίωση της επιλογής της χωροθέτησης όλων των τοποθεσιών παρακολούθησης. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να επικαιροποιούνται τακτικά, προκειμένου να επαληθεύεται ότι τα κριτήρια επιλογής εξακολουθούν να ισχύουν.

Επιπλέον, εφόσον ο ιδιώτης δικαιούται να ζητήσει από δικαστήριο να εξακριβώσει κατά πόσον η εθνική νομοθεσία και η εφαρμογή της παρέμειναν εντός των ορίων της προβλεπόμενης από την οδηγία διακριτικής ευχέρειας κατά την επιλογή της τοποθεσίας των σημείων δειγματοληψίας, το δικαστήριο αυτό είναι επίσης αρμόδιο να λάβει κάθε αναγκαίο μέτρο έναντι της αρμόδιας εθνικής αρχής, όπως για παράδειγμα να διατάξει τη χωροθέτηση των σημείων δειγματοληψίας, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τα κριτήρια που ορίζονται στην εν λόγω οδηγία.

Όσον αφορά το ζήτημα της δυνατότητας καθορισμού μίας μέσης τιμής με βάση τα αποτελέσματα διαφορετικών σταθμών μέτρησης για την εκτίμηση της συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές, το Δικαστήριο απαντά ότι ο προσδιορισμός του μέσου όρου των τιμών που μετρώνται σε όλα τα σημεία δειγματοληψίας σε μια ζώνη ή οικισμό δεν προσφέρει χρήσιμη ένδειξη όσον αφορά την έκθεση του πληθυσμού σε ρύπους. Ειδικότερα, ο μέσος όρος αυτός δεν παρέχει τη δυνατότητα προσδιορισμού του επιπέδου γενικής έκθεσης του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, το εν λόγω επίπεδο εκτιμάται μέσω σημείων δειγματοληψίας που έχουν τοποθετηθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, για την εκ μέρους των κρατών μελών εκτίμηση της συμμόρφωσης με τις οριακές τιμές, καθοριστικό είναι το επίπεδο ρύπανσης που μετράται σε κάθε επιμέρους σημείο δειγματοληψίας. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διαπιστωθεί υπέρβαση οριακής τιμής σε περίοδο μέσου όρου διάρκειας ενός ημερολογιακού έτους, αρκεί να μετρηθεί επίπεδο ρύπανσης ανώτερο της τιμής αυτής σε ένα και μόνο σημείο δειγματοληψίας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106